

**Карленко В.П., Огнистий А.В., Вацеба О.М.,
Лях-Породько О.О.,
Стефан Романів, Лариса-Барабаш-Темпл, Мирон Биц,
Рената Роман, Сергій Касянчук**

ЗНАЧУЩІСТЬ ПРИНЦИПІВ ОЛІМПІЗМУ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА

**Національний університет фізичного виховання і спорту
України**

**Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського**

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені В.Гнатюка**

Світовий Конгрес Українців

Українська Спортова Централя Америки та Канади

Національний олімпійський комітет України

Анотація. В статті оприлюднена інформація про вплив фундаментальних принципів олімпізму на об'єднання світового українства шляхом використання у соціальному середовищі засобів фізичної культури, спорту та здорового способу життя.

Annotation. The article publishes information about the influence of the fundamental principles of Olympism on the unification of world Ukrainians through the use of physical culture, sports and a healthy lifestyle in the social environment.

Ключові слова: Ключові слова: олімпізм, олімпійська ідея, світове українство, фізична культура, спорт, здоровий спосіб життя.

Keywords: Olympism, Olympic idea, global Ukrainianness, physical culture, sport, healthy lifestyle.

Актуальність теми дослідження.

Олімпізм це одна із сфер суспільного життя людей, що базується на цінностях фізичної культури та спорту, успадкованих від попередніх поколінь [4]. Невід'ємною складовою сучасного суспільства є Олімпійський рух, заснований на семи фундаментальних принципах Олімпізму, що передбачають:

1) поєднання з філософією життя, об'єднання в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму, створенню способу життя, який базується на радості від зусилля, освітній цінності доброго прикладу, соціальній відповідальності та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів; 2) намагання спрямувати служіння спорту задля гармонійного розвитку людини, наміри підтримки встановлення мирного суспільства, яке зацікавлене в збереженні людської гідності; 3) концентровану, організовану, універсальну і постійну діяльність всіх осіб та організацій, яких надихають цінності Олімпізму, що проводиться під керівництвом МОК. Ця діяльність охоплює п'ять континентів. Вона досягає своєї вершини, коли збирає разом атлетів світу на величезному спортивному фестивалі - Олімпійських іграх. Її символ - п'ять переплетених кілець; 4) реалізацію права людини щодо занять спортом без будь-якої дискримінації, в дусі Олімпізму, взаєморозуміння, дружби, солідарності та чесної гри; 5) дотримання спортивними організаціями політичного нейтралітету, незалежне створення спортивних правил та контроль за ними, визначення структури і керівництво своїми організаціями, дотримання права на проведення виборів, вільних від будь-якого зовнішнього впливу, а також відповідальність за забезпечення застосування принципів добросовісного управління; 6) здійснення прав і свобод, викладених у Олімпійській хартії, має бути забезпечено без будь-якої дискримінації, наприклад, расового характеру, за кольором шкіри, статтю, сексуальною орієнтацією, мовою, віросповіданням, політичними чи іншими переконаннями, національним або соціальним походженням, майновим станом, народженням чи іншим статусом; 7) обов'язкового дотримання положень Олімпійської хартії та визнання МОК [3].

Світове (закордонне) українство - українська національна спільнота поза межами українських земель, яка почуває духовний зв'язок з Україною. Саме ці люди в силу політичних соціальних та інших причин та за власними переконаннями, принципами, особистим життєвим досвідом, станом здоров'я, наявності професійної освіти, фінансових та матеріальних ресурсів ухвалили рішення про імміграцію для поліпшення своєї долі. На цей час унаслідок декількох хвиль імміграції в 36 країнах світу мешкають від 11–20 млн. українців (таблиця 1).

Таблиця 1.**Країни, де мешкають закордонні українці**

АВСТРАЛІЯ	ГРУЗІЯ	МОЛДОВА	СЛОВАЦЬКА
АРГЕНТИНА	ДАНІЯ	НІМЕЧЧИНА	РЕСПУБЛІКА
БЕЛЬГІЯ	ЕСТОНІЯ	НОРВЕГІЯ	США
БОЛГАРІЯ	ІТАЛІЯ	ПАРАГВАЙ	УГОРЩИНА
БОСНІЯ І	ІСПАНІЯ	ПОЛЬЩА	УЗБЕКІСТАН
ГЕРЦЕГОВИНА	КАЗАХСТ	ПОРТУГАЛІЯ	ФРАНЦІЯ
БРАЗИЛІЯ	АН	РОСІЙСЬКА	ХОРВАТІЯ
ВЕЛИКА	КАНАДА	ФЕДЕРАЦІЯ	ЧЕСЬКА
БРИТАНІЯ	ЛАТВІЯ	РУМУНІЯ	РЕСПУБЛІКА
ВІРМЕНІЯ	ЛИТВА	СЕРБІЯ	ШВЕЙЦАРІЯ
ГРЕЦІЯ			

Упродовж перебування за кордоном українці об'єднувалися за вподобаннями в громади, асоціації, гуртки, спортивні секції, команди, клуби, товариства, українські олімпійські комітети, де провадилися спортивні заходи та олімпійські українські змагання. За орієнтовними даними кількість таких організацій фізкультурно-спортивного спрямування в світі складає понад 100. У різних країнах світу, зокрема в США, Канаді, Австралії, проводилися спортивні змагання для різних верств населення. Діти українських спортсменів-іммігрантів мали змогу удосконалювати свою майстерність в професійних клубах та командах, брати участь у міжнародних змаганнях у складах національних команд країн перебування. Сотні з них набули статусу чемпіонів.

Такий феномен підсвідомого об'єднання закордонного українства пояснюється споконвічним бажанням до свободи, самобутності та здорового способу життя. Підтвердження тому дослідження науковців в різні хвилі імміграції, які свідчать, що українці за кордоном завжди відчували потребу в примноженні національних олімпійських традицій та стояли в обороні олімпійської самостійності України. Саме тому упродовж ХХ століття створювались численні олімпійські комітети у різних країнах за ініціативи громадсько-політичних та фізкультурно-спортивних організацій, метою яких було збереження національних традицій у дусі Олімпізму. Аналіз досвіду їхньої діяльності дозволив фахівцям узагальнити певну періодизацію утворення, що поділяється на три «олімпійські хвилі»: перша -

30-ті роки, друга - 50-ті роки, третя -70-80-ті роки ХХ століття [1].

Зокрема, в 1936 році у Філадельфії було проведено **Першу Українсько-Американську Олімпіаду** (символічно, що саме в тому році у Берліні відбулись Ігри XI Олімпіади). Це були перші масштабні змагання української діаспори. Тому увага до них була неабияка з боку організаторів. Для координації дій та ефективної організаційної діяльності були створені комітети - Екзекутивний та Олімпійський. У складі Олімпійського комітету були: Михайло Головатий - голова, Теодор Химій - секретар, Анна Рудольф - фінансовий референт.

У часі другої хвилі було утворено вже більше Олімпійських комітетів. У 1954 році все гучніше лунають заклики до проведення чергової Українсько-Американської Олімпіади (у подальшому змагання називали найчастіше Спортові ігрища української молоді США та Канади). Цю ідею пропонували Український Спортовий Клуб (Нью-Йорк) та спортова референтура Головної Управи Спілки української молоді. 26 лютого відбулися засновуючі сходуни Ініціативної Групи проведення олімпійського свята. Вибрано Діловий комітет, а згодом і Український олімпійський комітет, очільником якого обрано Едварда Жарського. Підготовка до проведення Спортових ігрищ української молоді сприяла до утворення нових Комітетів. Так, 2 та 7 лютого 1955 року в Торонто представниками товариств Пласт, СТ «Україна», Братства колишніх Вояків УД та МУН було створено Український олімпійський комітет. Також цього ж року в м. Монреалі було утворено Український олімпійський комітет для єднання молоді й участі у спортивному святі. Але змагання, що планувалося провести у липні 1955 року було вирішено перенести на пізнішу пору. Вони так і не відбулися. У наступному 1956 році постав ще один Український олімпійський комітет (Український світовий комітет у справах спорту або ж Український олімпійський рух). Мета Комітету була глобальною: боротися за олімпійську самостійність України! Офіційним осідком Комітету було обрано м. Вашингтон, а на час Олімпійських ігор м. Мельбурн.

Третя хвиля охоплює 70–80-ті роки, коли інтенсивність боротьби за олімпійську самостійність України досягає «Евересту». До ідеї самостійної участі українських спортсменів від СРСР в міжнародних спортивних змаганнях, в т.ч. Іграх

Олімпіад, долучаються державницькі (УНР в екзилі), політичні (Антибільшовицький Блок Народів, Український визвольний фронт, ОУНб, ОУНм), громадські (СКВУ, КУК), молодіжні (СУМ, Пласт, ОДУМ), спортові (УСЦАК) організації української діаспори. У 1972 році, у часі Ігор XX Олімпіади, було створено Олімпійський комітет організацій Українського Визвольного Фронту. Очолив Комітет голова Крайової Управи СУМу в Англії Ярослав Деремєнда. З ініціативи Конгресу Українців Канади та Світового Конгресу Вільних Українців (далі СКВУ) у 1975 році було утворено Український олімпійський комітет у м. Монреалі на період проведення Ігор XXI Олімпіади 1976 року. Очолив УОК Ярослав Пришляк. Проведення Вільних Олімпіад 1980 та 1984 років, Української Олімпіади і Здвигу молоді 1988 року спричинило до створення Українських олімпійських комітетів.

Отже, не маючи змоги брати участь в Олімпійських іграх під власним прапором, українці в діаспорі організовували й проводили «Українські Олімпіади» й пропагували олімпійську ідею у спортивному житті українців за кордоном. Ця ідея мала надзвичайний вплив на самоствердження українського спорту в світі (зокрема в США і Канаді) й на виховання молодих українських спортсменів в діаспорі у національному дусі [1].

Таким чином, проведені дослідження до початку розпаду СРСР свідчать про те, що закордонне українство постійно дбало про збереження ідеї олімпійської незалежності, масовості спорту серед різних верств населення та проведення заходів із здорового способу життя.

З новітнім відновленням Незалежності України, міжнародного визнання Національного Олімпійського Комітету та національних спортивних Федерацій України, постала потреба в координації роботи між органами державної влади з питань фізичної культури та спорту, громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості України та закордонного українства щодо подальшого об'єднання світового українство під гаслами Олімпізму. В доступній науково-методичній літературі на цей час це питання вивчено недостатньо тому актуальне та потребує спеціальних досліджень.

Мета дослідження – узагальнити досвід співпраці олімпійської родини України та закордонного українства за принципами Олімпізму.

Методи дослідження. Для проведення дослідження використовувалися аналіз літературних джерел, анкетування, спостереження, бесіди, узагальнення практичного досвіду роботи суб'єктів олімпійського руху закордонного українства та України.

Результати досліджень.

Аналіз понад 30-річної співпраці олімпійської родини України із закордонним українством свідчить про позитивні напрацювання та формування ефективних містків співпраці.

Координована співпраця з українською діаспорою у сфері фізичної культури, спорту та олімпійського руху розпочалася в 1988 році коли при Світовому Конгресі Вільних Українців (СКВУ) було створено Олімпійську Комісію (у часі проведення V Світового Конгресу Вільних Українців в Торонто доповідь виголосив Всеволод Соколик «Україна на світовій спортивній арені»). Про початок її діяльності розповів Голова Комісії Всеволод Соколик, який зокрема зазначив: «Коли у 1988 році новообраний президент СКВУ Юрій Шимко звернувся до мене з проханням створити при Конгресі «Олімпійську Комісію», я собі навіть не міг уявити, що в наступних п'яти роках будемо свідками і учасниками епохальних змін в Україні... У 1988 році мандат Олімпійської Комісії був, між іншим, боротися за самостійну участь України на Олімпіаді та у міжнародному спорті. І в цьому напрямі праця почала розвиватися. Була ця праця «паперова», як наприклад писання листів до Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК), міжнародних та європейських спортивних федерацій, прес-повідомлення, статті, участі на форумах... Так, за перших 5 років праці «Олімпійської Комісії» при СКВУ, розпочали ми працю боротьбою за самостійну участь України в міжнародному спорті та Олімпіаді, а закінчили сприянням самостійній участі України в міжнародному спорті та Олімпіаді. В наступних каденціях, вже перейменована «Спортова Комісія», продовжувала розвивати сприяння українському спорту».

Утворення 22 грудня 1990 року Національного Олімпійського Комітету та його визнання у вересні 1993 року Міжнародним Олімпійським комітетом втілило в життя багаторічну мрію світового українства щодо участі в Олімпійських іграх незалежною командою. До цієї мети Україна йшла понад 40 років, коли спортсмени тоді підрадянської України вперше взяли участь в Іграх XV Олімпіади 1952 році в Гельсінкі.

У перші роки незалежності Всеволод Соколик - Голова Олімпійської Комісії Світового Конгресу Вільних Українців та Осип Зінкевич – її організатор, писали в листі до президента НОК України, Міністра Молоді та спорту України - Валерія Борзова таке: «Із прийняттям України до МОК, мандат Олімпійської Комісії СКВУ вигасає. Із цієї причини без Вашої ініціативи, без Ваших пропозицій і наперед узгоднених домовлень та Вашої підтримки не зможемо продовжувати нашої дальшої діяльності”.

Саме тому 6 листопада 1993 року на базі діяльності Олімпійської Комісії СКВУ було утворено нову Спортову Комісію при Світовому Конгресі Українців (СКУ – саме так почала іменуватися головна організаційна структура світового українства) в м. Торонто (Канада), в тому числі й на прохання тогочасного президента Національного олімпійського комітету України та Міністра молоді та спорту України Валерія Борзова. У нараді брали участь 33 делегати (серед них був і Євген Оришин – представник української діаспори, відомий гімнаст, тренер та знаний у світі суддя зі спортивної гімнастики) з Канади, США, окремих країн Європи та з Австралії. До складу Управи були обрані: Всеволод Соколик – голова, Євстахій Габа – представник Канади, Лариса Барабаш-Темпл – представниця США [2], Володимир Панчук – представник Європи, Михайло Моравський – представник Австралії, Тарас Татарин – представник неолімпійських видів спорту.

Комісія була уповноважена працювати п’ять років під егідою Конгресу Світового Конгресу Українців (СКУ). Голова Комісії входив до складу СКУ. Представника Національного олімпійського комітету України у складі Комісії визначав НОК України. Структура Комісії передбачала регіональні осередки.

Під час наради делегати узгодили проект підтримки Національного олімпійського комітету України. В окремих випадках Комісія мала можливості сформувати тимчасові комітети, які створювалися у містах, де відбувалися міжнародні змагання – Ігри Олімпіад, зимові Олімпійські ігри, Універсіади тощо. Представники регіональних осередків мали право самостійно організувати підкомісії для проведення різних заходів. Їхня діяльність починалася заздалегідь і припинялася після завершення відповідних спортивних змагань. На територіях США та Канади діяльність Комісії була пов’язана і

координувана Українською Спортивною Централєю Америки й Канади. Напрями діяльності Комісії були такі:

координація діяльності в розбудові українського спортивного руху, в тому числі й олімпійського; пошук спонсорів і фондів; влаштування спортсменів, котрі беруть участь у міжнародних змаганнях; проведення наукових конференцій, навчання молоді у вищих навчальних закладах, обмін фахівцями; маркетингова діяльність; інформаційна праця.

Першим офіційним завданням Комісії було – організувати всебічну допомогу для участі України в зимових Олімпійських іграх в Ліллегаммері (Норвегія) у 1994 році. Тоді було створено регіональні комітети у Чикаго, Філадельфії, Нью-Йорку, Клівленді, Детройті, Торонто та Едмонтоні. На січень 1994 року було запрошено Міністра молоді і спорту України й президента НОК Валерія Пилиповича Борзова відвідати українські громади в Канаді та США. Вже з початком січня 1994 року безупинна праця Комісії та регіональних комітетів мала неймовірні результати. Наприклад, Спортивний комітет у Чикаго, очолюваний доктором Павлом Надзікевичом, організував 22 січня зустріч із олімпійським чемпіоном, міністром молоді та спорту України, президентом Національного олімпійського комітету України Валерієм Борзовим. Зустріч відбулася у Культурному осередку за присутності понад 200 осіб. Ці заходи дали змогу зібрати 7 000 \$, а окрема збірка коштів на підтримку українського спорту складала 28 000 \$. Частина коштів, 25 000 \$ була перерахована на покриття вартості за гімнастичне обладнання, яке придбав НОК України у Німеччині. На цьому діяльність Спортивного комітету не закінчилася, а продовжилася ще жвавіше, бо ж попереду були Ігри XXVI Олімпіади в Атланті (США). У наступних роках Комісія, очолювана Євстахієм Габою, Михайлом Гамалієм, Ларисою Барабаш-Темпл, Ренатою Роман (чинна голова), розширювала діяльність й поглиблювала співпрацю з НОК України, спортивними федераціями, молодіжними об'єднаннями – Спілка Української Молоді, Пласт та державними інституціями. Саме так з року в рік, гартувався олімпійський та спортивний рух в Україні завдячуючи допомозі українців з різних куточків світу.

З боку України керівництвом сфери фізичної культури і спорту та новоутвореного Національного олімпійського комітету України було ухвалено важливі рішення щодо співпраці з українською діаспорою заради об'єднання світового українства

навколо олімпійської ідеї. Завдяки цьому розпочалося гуртування щодо підтримки олімпійського руху, що здійснювалося з одного боку завдяки таким рушійним суспільним чинникам як збереження національної ідеї, самоідентичності та історичних цінностей, а з іншого, як зазначив в одному із своїх виступів Аскольд Лозинський - президент Українського Конгресового Комітету Америки - авторитету Валерія Борзова завдяки його інтерв'ю після виграшу золотих медалей у XX літніх Олімпійських іграх 1972 р. в Мюнхені. Як пригадує Голова Спортової комісії Світового Конгресу Вільних Українців Лариса Барабаш-Темпл - коли журналіст запитав: "Ви представляєте Росію", Борзов його виправив: "Ні, я представляю Україну". Його слова людей тут, за океаном, дуже вразили. Валерій здобув у колах діаспори довічний авторитет. У ті часи подібного не наважився сказати жоден атлет [3].

Починаючи з 1991 року Національний олімпійський комітет України доручив очолити організацію роботи щодо співпраці з українською діаспорою першому віце-президенту НОК України Володимирі Васильовичу Кулику, який до 18 січня 2009 року успішно провадив цей напрямок діяльності.

Отже з перших років новітнього відновлення Незалежності України розпочався важливий етап у відносинах Олімпійської родини України із закордонним спортивним українством. Суттєву допомогу від співпраці з Спортовою Комісією Світового Конгресу Українців відчув національний олімпійський рух. Зокрема, Українською Спортовою Централєю Америки та Канади були сплачені членські внески за вступ 35 національних Федерацій (35 000\$), а Комісією СКУ за 5 - (5 000\$) до відповідних Міжнародних Федерацій з літніх та зимових видів спорту. 22 січня 1994 Спортовий комітет у Чикаго, очолюваний доктором Павлом Надзікевичом, організував зустріч із олімпійським чемпіоном, Міністром молоді та спорту України, президентом Національного олімпійського комітету України Валерієм Пилиповичем Борзовим. Бізнесмен з Канади українського походження Петро Сирник відшкодував 300 000 кан. дол. для реконструкції даху Льодово-тренувальної ковзанки "Крижинка" у м. Києві. Завдяки підтримці української діаспори Канади й, зокрема, Голови громадської організації "Приятелів НОК України" - Євстахія Габи, національна збірна команда з лижного спорту уперше взяла участь у чемпіонаті

світу 1995 року в м. Тандер-Бей. (Канада). Члени делегації мешкали в родинах українців, які забезпечили житло, харчування, транспорт (фото Євстахія Габи).

Всебічна підтримка українською діаспорою розвитку національного олімпійського руху в Україні продовжувалася й у наступні роки. Цьому сприяло відвідання Ларисою Барабаш-Темпл - України, Міністра, Президента НОК України Валерія Борзова – США з метою координації спільної роботи з організації підготовки та участі спортсменів України в Іграх XXVI Олімпіади 1996 року в Атланті.

Громадськими комітетами США та Канади тоді було зібрано \$ 250,000.00 доларів. За особистого сприяння керівника Українського Конгресового Комітету США Аскольда Лозинського в місті Керолтон на відстані 45-миль від Атланти було організовано помешкання, тренування, харчування, транспорт.

Лариса Барабаш-Темпл з чоловіком (зліва), Валерій Борзов (посередині), Оріся Фішер та Мел Пендер (праворуч) – люди, які допомогли українським олімпійцям під час Ігор-1996 в Атланті

Подбали представники української діаспори й про тренування спортсменів-легкоатлетів на збудованому спеціально для цього легкоатлетичному стадіоні, максимально схожому на олімпійський. Представники спортивної та художньої Молтрі. Коштина зазначені заходи за пропозицією Міністра, Президента НОК України В.П. Борзова акумулювалися в кредитних спілках та перераховувалися на рахунок тієї

установи, послугами якої користувалися українські спортсмени. Для функціонування Українського Олімпійського Дому в Атланті, де відбувалися прийоми в час Ігор та реалізації олімпійської квиткової програми власник міжнародної фірми з Торонто (Канада) Роман Оленич подарував 1,300,000.

У подальші роки продовжувалася всебічна підтримка підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських іграх 1998-2010 рр., якою опікувалися Лариса Барабаш-Темпл (США), Євстахій Габа та Рената Роман (Канада), інші прихильники національного олімпійського руху. Зокрема, за кошти закордонних українців було придбано комунікаційне обладнання для забезпечення участі делегації України у XVIII зимових Олімпійських іграх 1998 року в м. Нагано (Японія). Управою Союзу українських організацій Австралії було утворено Крайовий Олімпійський Комітет на чолі з Романом Дехничем для створення належних умов підготовки та участі українських атлетів у літній Олімпіаді 2000 року в Сіднеї. Упродовж підготовки та участі делегації України в зимових Олімпійських іграх 2002 року в Солт-Лейк-Сіті за кошти української діаспори було сплачено кошти за помешкання спортсменів з лижних гонок і біатлону та врегульовані організаційні питання щодо участі в Олімпійських іграх українських хокеїстів-професіоналів. Представник української діаспори Євстахій Габа надавав посильну допомогу учасникам делегації на XXVII Іграх літньої Олімпіади 2004 року в Афінах (Греція) та XX зимових Олімпійських іграх 2006 року в Турині (Італія).

Для підсилення співпраці закордонних українців з Україною у 2009 році Світовий Конгрес Українців підписав з Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту України спільний Меморандум про співпрацю у галузі підтримки спорту.

У Меморандумі зазначалося, що спільні дії мають на меті створення умов для налагодження плідних контактів між: закордонними українськими громадськими організаціями та олімпійськими командами України у підготовці та проведенні зимових Олімпійських ігор 2010 р. у Ванкувері (Канада) та літніх Олімпійських ігор 2012 р. у Лондоні (Велика Британія); спортивними командами України та діаспори у проведенні всеукраїнських фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів; організаціями України та діаспори у підготовці та проведенні українських спортивних таборів; спортивними командами України та діаспори щодо популяризації та розвитку

неолімпійських видів спорту. У контексті зазначеного Меморандуму членкинею Світової Комісії Спорту СКУ Ренатою Роман разом з соратниками забезпечено функціонування Українського дому та підтримка спортсменів України під час проведення зимової Олімпіади 2010 року у Ванкувері (Канада). Організаційну допомогу надавали закордонні українці для забезпечення підготовки та участі національних команд України до Ігор літніх Олімпіад 2012, 2016 років.

Для подальшого підсилення цієї роботи на громадському рівні у 2014 р. рішенням Виконкому НОК України було утворено Комісію НОК України "По роботі з діаспорою" (з 2018 р. на Комісія НОК України "Закордонне українство"). Головою комісії призначено відомого фахівця у сфері фізичної культури та спорту Василя Павловича Карленка. З того часу реалізація завдань, що визначені програмами вищезгаданих Меморандумів про співпрацю здійснювалася у співпраці двох Комісій Спортової Комісії СКУ, очолюваною Ренатою Роман (Канада) та комісії НОК України "Закордонне українство".

В останні роки під патронатом Національного Олімпійського Комітету України разом з Світовим Конгресом Українців проводяться важливі заходи щодо подальшої розбудови стосунків закордонного українства з олімпійською родиною України, пропагування олімпійського руху та здорового способу життя.

Закордонними українцями здійснено підтримку участі українських спортсменів у змаганнях чемпіонатів світу 2018 року з бадмінтону (Канада), фрістайлу (Нова Зеландія), кубків світу з біатлону та скелетону 2017-2019-2023 рр. (Канада, США), чемпіонату світу з плавання 2022 року (Австралія), підготовки спортсменів з веслувального слалому до ліцензійного чемпіонату світу 2023 року (м. Лондон, Велика Британія).

За підтримки державних органів виконавчої влади Мінмолодьспорту, МЗС, МВС, Мінкультури України, Київської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, м. Києва, м. Ірпіня, м. Вишгорода державних адміністрацій, опіки Світового Конгресу Українців, НОК України, Української асоціації футболу, Української Спортової Централі Америки і Канади, Міжнародної організації українських громад "Четверта Хвиля" (США) проводилась підтримка проведення спортивних змагань в Україні за участю команд закордонного українства, зокрема

чемпіонатів світу серед українських діаспорних команд 2015-2018 рр., "Кубку Єдності" – 2019 з футболу серед українських діаспорних команд, футбольного турніру під девізом "На крилах дружніх змагань"- 2019 для дітей віком до 16 років з США та України. Підтримкою дитячого хокею в Україні опікуються колишні відомі професіонали українського походження (родина із Львівщини) - брати Вей та Джозеф Бабичі (Канада).

Відповідно до плану заходів від 25 серпня 2016 року щодо виконання Меморандуму про співпрацю між Світовим Конгресом Українців і Кабінетом Міністрів України від 28 серпня 2014 р. членами Комісії НОК України "Закордонне українство" та Світової Комісії спорту СКУ було започатковано ідею щодо вивчення питання щодо проведення в Україні Всесвітньої Олімпіади за участю команд закордонного українства та України.

За ініціативою президента Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК) Мирона Бица у вересні 2015 р. у м. Випені (Whippany, New Jersey) (США) було створено український «Музей спорту» та «Залу слави» з метою пропагування спортивних досягнень українців. У співпраці з олімпійською родиною України до «Зали слави» уведено 31 представника в таких номінаціях: "Олімпійські атлети" – 18 осіб; "Професійні атлети" – 2; "Паралімпійці" - 1; "Будівничі (організатори)" - 7; "Спадок" - 1; "Журналісти" - 1; "Аматори"- 1.

За багаторічну плідну працю щодо розвитку національного Олімпійського руху відомі представники спортивного закордонного українства відзначені державними нагородами України: Лариса Барабаш-Темпл (США) - Орден «За заслуги» III ступеня та Орден Княгині Ольги III ступеня, вищою відзнакою НОК України "Олімпійський орден", затверджена почесним членом НОК України; Євстахій Габа (Канада) відзначений Орден «За заслуги» III ступеня.

Почесними грамотами, подяками, вітаннями та цінними подарунками НОК України вшановано представників закордонного українства, серед яких Євген Чолій, Павло Грод, Анна Кісіль, Іреней Ісаїв, Аскольд Лозинський, Мирон Биц, Рената Роман, Сергій Касянчук, Ліда Микитин, Роман Оленич, Павло Надзікевич, Сатоші Кітагама, Омелян Твардовський, Микола Левчик, Роман Дехнич, Юрій Савчак, Ярослав Козак, Василь Тараска, д-р Роман Слиз, д-р Орест Попович,

Константин Чолій, Юрій Храневич, Ігор Бокій, Христина Биц, Христя Мусієнко, Роман Булавський, Теодор Боднар та чимало інших.

Висновки.

1. Проведені дослідження свідчать, що принципи Олімпізму об'єднали світове українство, зміцнили його в досягненні поставленої мети, загартували волю українців до перемоги та нових звершень.

2. Багаторічна праця громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості закордонного українства примножила спортивні здобутки та поповнила олімпійську спадщину українців, сприяла вихованню особистості в душі Олімпізму та здорового способу життя.

3. Аналіз документів про діяльність Світової Комісії Спорту Світового Конгресу Українців, Комісії НОК України "Закордонне українство" свідчить про потребу удосконалення механізмів співпраці світового українства з урахування нових суспільних викликів, зокрема: посилення впливу олімпійських ідей на встановлення мирного суспільства; розширення форм співпраці; створення інформаційного простору для пропагування олімпійських ідей і спортивних досягнень світового українства; запровадження міжнародного форуму українців у сфері молоді та спорту.

Список літератури.

1. Історія українського спорту: як, скільки, чому створювали українські комітети за кордоном, 11 жовтня, 2019. https://varta1.com.ua/news/istoriya-ukrayinskogo-sportu-yak-skilky-chomu-stvoryuvaly-ukrayinski-komitety-za-kordonom_151141.html

2. Лариса Барабаш-Темпл: її називають «Добрим ангелом українських олімпійців». <https://khodoriv.info/kalynets/who-is-who/larysa-barabash-templ-jiji-nazyvayut-dobrym-anhelom-ukrajinskyh-olimpijtsiv/>

3. Олімпійська Хартія. 17 липня 2020. – 76 с. https://noc-ukr.org/_about/officialdocuments/olimpiyska-khartiya/

4. Основні цінності олімпізму. <http://yulia-rudenko.kh.sch.in.ua>

5. Юрій Козій. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади (Матеріали для лекцій з історії фізичної культури), Львів – 2000.- 26 с.

Додаткова література.

1. Вацеба Оксана. Спорт української діаспори: Показчик книжкових видань з фізичного виховання і спорту української діаспори. - Львів: Українські технології, 2003. – 84 с.
2. Твардовський О. Українські спортсменці могли б під своїм іменем змагатись в Олімпійських іграх // Наш Спорт. – Ньюарк, 1964. – Ч. 2. – С. 1-2.
3. Твардовський О. Хроніка українських акцій на XXI Олімпіаді в Монреалі, Канада // Наш Спорт. – Ньюарк, 1976. – Ч. 13. – С. 22 – 23.
4. Твардовський О. Роздуми після Української Спортової Олімпіади // Наш Спорт. – Ньюарк, 1988. – Ч. 25. – С. 1.
5. Твардовський О. Величаво пройшла Українська Спортова Олімпіада – 1988 // Наш Спорт. – Ньюарк, 1988. – Ч. 25. – С. 4 – 8.
6. (от) Омелян Твардовський. Історична поїздка збірних УСЦАК в Україну – 1991 // Наш Спорт. – Ньюарк, 1992. – Ч. 28. – С. 4 – 7.
7. (О.Т.) Омелян Твардовський. Відбулися Українські Спортові Ігрища молоді – 1994 // Наш Спорт. – Ньюарк, 1995. – Ч. 31. – С. 32 – 34.
8. Вацеба О.М., Козій Ю.С. Олімпійська ідея в спортивному русі української діаспори США і Канади // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. за ред. С.С.Єрмакова. – Харків: ХХПІ, № 10. – 2001. – С. 25-29.
9. Вацеба О.М. Український еміграційний спортивний рух першої третини ХХ ст.// Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. Збірник наукових праць РЕГі. Рівне. – Ліста, 1999. – С. 52-63
10. Вацеба О., Зайдовий Ю. Формування та розвиток національних олімпійських структур в Україні в дорадянський та радянський періоди // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві: Збірник наукових праць Волинського державного університету імені Лесі Українки: Луцьк, 2005. – С. 43-45.
11. Вацеба О., Герцик М. Роль та значення української спортивної діаспори у формуванні НОК України (з нагоди

60-ліття від дня утворення Української Спортової Централі Америки і Канади) // Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодення // Матеріали регіонального науково-методичного семінару / За заг. ред. Огнистого А.В. – Тернопіль: «Тайп», 2015. – С. 21-25.

12. Вацеба О., Зайдовий Ю. Роль західної української діаспори в розбудові системи Олімпійського руху в Україні // Спортивний вісник Придніпров'я. - № 3-4. – 2003. – С. 6-8.

Список голів управи Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК)

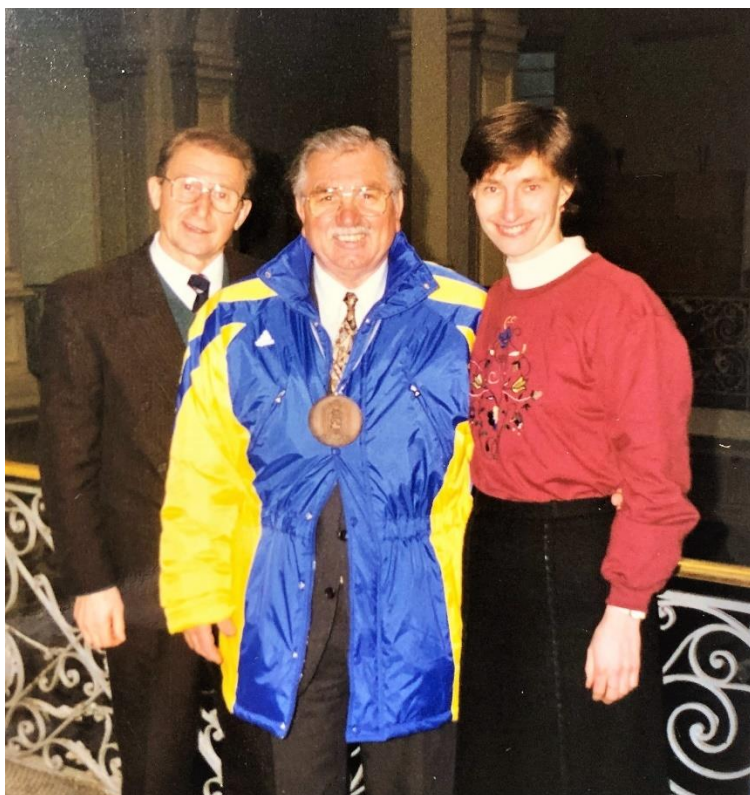
1. Іван Красник (1955 – 1958)
2. В. Левицький (1959 – 1963)
3. Ярослав Хоростіль (1964 – 1967)
4. Ю. Косакевич (1968 – 1969)
5. М. Снігурович (1966-1968)
6. Володимир Кізима (1970-1971)
7. Роман Куціль (1971 – 1988)
8. Мирон Стебельський (1989 – 2012)
9. Іриней Ісаїв
10. Мирон Биц (чинний голова)

Від лівої: ЗТ України. ректор ЛДІФК Мирослав Герцик, Оксана Вацеба, голова Спортової Комісії СКУ Всеволод Соколик у Львові, 1993 рік

Всеволод Соколик на відзначенні Дня українського спортсмена, Львів. Стадіон «СКІФ», вересень 1993 рік

Від лівої: Мирослав Герцик, Стах Габа, Оксана Вацеба, Львів,
1 лютого 1998 рік

Зустріч членів УСА (Українська Спортова Асоціація - Львів) з керівником крайового Олімпійського Комітету Союзу українських організацій Австралії Романом Дехничем, Львів. ЛДІФК, 5 вересня 1997 року.

(Роман Дехнич праворуч від прапорця в краватці)

Мирон Стебельський (голова УСЦАК) під час зустрічі зі спортивним активом Львова, листопад 2005 року, м.Львів (Мирон Стебельський сидить по центру сивочолий)

Мирон Стебельський з дружиною на Львівщині, Крехівський монастир, жовтень 2005 року

Під час зустрічі членів виконкому НОК України у Львівській області з ушавленими канадськими гокеїстами українського походження братами В. та Д. Бабичами, 8.11.2018

Від лівої: Іван Яремко, почесний консул Канади Оксана Винницька-Йосипович, Нестор Будик (Вінніпег), Вейн Бабич (Вінніпег), Дейв Бабич (Ванкувер), Мирон Затварницький (Вінніпег), Оксана Вацеба

Зустріч братів В. та Д. Бабичів у міжнародному аеропорті «Львів»

Засідання комісії НОК України «Закордонне українство». Київ, офіс НОК України, 28.11.2019 р.